

Super epi. ad Hebre. CXXII.

Lib. iij. delibor / et temp^o resolutionis mea in
stat. Bonū certamē certauit / cursum
cōsummatū / fidem seruauit / de reliquo
reposita est mihi corona iustitie quā
reddet mihi dñs in illa die iustus iu-
der. **O**r em cōtra mala trāseuntia si-
ne defectu certauerat / de māsuris ni-
mī gaudiis sine dubietate p̄sumē-
bat. **E**bī et apte subiūgit. Nō solum
sūt mībi h̄z et h̄is q̄ diligūt aduentuz
eius. Ac si dicat. H̄z et omnibz q̄ sibi
de bona oratione sūt cōsc̄j. **A**duen-
tū em iudicis non diligunt / nīsi q̄ in
causa sua habere se iustitie meritum
sc̄nt. Nequaq̄ q̄ppē gaudiū vel co-
rona retributiōis de eternitate reci-
p̄t / qd̄ nō hic p̄us pia tribulatione et
laborē conquirit. **H**inc paulus ait.
Cl. iij. Si cōmouetur et cōuiuem^o / si susti-
nem^o et cōregnabim^o. **H**inc factoz
ḡiam angel^o Joāni indicās ait. **D**i-
lit q̄ venerūt de tribulatiōe magna
Hinc Paul^o discipulos ammonet
dices. Per mltas tribulatiōes opor-
tet nos introire in regnū dei. **H**inc
iux^ta ait. Non coronabit^{ur} / nīsi q̄ legitimi
Tin bohelia sup. (me certaucrit.
Si quis venit ad me,
Tad corona em et ad magna p̄mis-
gueniri non potest / nīsi per magnos
labores. Quēcunq̄ ergo celestium
delectat magnitudo premiōrū non
deterret certamē laborum.
Expliūnt exceptiones de ep̄la
ad Timotheum sc̄da.

Nibū ex causis deus hominē
perditum potius q̄ angelum apos-
tamat reparare disposuit.
Moralium libro quarto. **L**a. j.

Mnipo

Mens deus sicut ex
nibilo bona facere
potuit / ita cum vo-
luit p̄ incarnationis
nis sue mysterium etiam p̄dita bona
reparauit. **P**uas autēz ad intelligen-
dum se creaturas fecerat / angelicaz
videlicz et humanam. **U**trāq̄ dō su-
perbia percūlit / et ab ingenite statu
rectitudinis dicecit. **S**ed vna teg-
mē carnis habuit / alia vero nibil in-
firmū d̄ carne gestauit. **A**ngelus nā
q̄ sp̄s est solitō / bō kō sp̄s est et
caro. **M**iserit^o ḡ creator ut redimes-
ret illā ad se debuit reducere / quā in
kpetatiōe culpe ex infirmitate p̄stat
aliquid habuisse. **E**x eo alti^o debuit
apostata angelū repellere / quo cū
a p̄sistendi fortitudine corruit: nibil
infirmū ex carne gestauit. **H**inc em-
scriptū est. **N**usq̄ angelos apprehē-
dit: sed semen Abrahe apprehendit.
Idcirco namq̄ redēptor: noster non
angelus; sed homo fact^o est: quoniam
hoc p̄culdubio fieri debuit qd̄ redes-
mit / ut p̄ditū angelū nō apphēdē-
do desereret / et hoiez in semetipō ap-
phēdēdo repararet. **E**st adhuc aliō
q̄ p̄ditus bō reparari debuit / et super-
biēs sp̄s reparari non possit / q̄a nī
mīz angel^o sua malicia cecidit / hoiez
pape. **D**e ep̄stola beati Pauli apo-
sol Ad Hebreos.

Gregoriane exceptiones

flavationē nulla spe venie: nulla cōversionis emēdatione reuocat. **Sic** q̄ppe illū ppetrate supbie cecitas grauat: vt neq̄zylerius ad lucē pnie p̄ diwini respect⁹ mēoriā resurgat; nec adveniam cū electis/nec vltra ad illa claritat⁹ intime agrina superna res.

T De significatiōe lumborum. (dear, Moralium libro. xxvij. Et in homēs lita. viii. Capitulum. iij.)

De b. viij. **P**er Abraam Léui decimal⁹ ē: adhuc eīm in lumbis p̄nis erat. Lumborum noīe, p̄ago mortalitat⁹ expri- mit: q̄r semīaria coit⁹ viris in lumbis/ semis aut̄ in vmbilico inesse phibet.

Luc. xij. **H**inc ē q̄ vitas discipulis dī. Sint lūbi vñ p̄cincti. Hinc petr⁹ cū luru- riā a corde restringeret/ admonebat dicēs. Succincti lūbos mētis vīc.

Prop̄ q̄d etiā dī Léui dī: q̄r adhuc in lumbis p̄nis erat cū melchisedech occurrit abrac. Cum eīm Paul⁹ per abrac sacrificiū melchisedech rēpore Léui sacerdotiū diceret deciatū: vbi tūc in abrac corpe Léui lateret ostēs dēs ait. Adhuc ei in lumbis p̄nis erat.

T Q̄ subtiliter cogitatiōes nostras deus attendit. In homelia. ix. super Ezechielem. Capitulum. iij.

De b. liij. **U**nus ē fīmo dei ⁊ efficac. Inte- omnipotēs dei oculos vel que bñ gesta vñ q̄ sc̄iēter s̄dicta degeunt cū iam nō amore dñi/s̄ intētione lau- dis trāsitorie fiūt. **Sic** etiā sepe cō- gitationi bone cogitatio sinistra sub- iungit: vt rix ip̄e q̄ easdē cogitatiōes generat anim⁹ agnoscat. **V**it̄ p̄dica- tor egregi⁹ cū loqns subtiliſ diceret. **U**ni⁹ est fīmo dei ⁊ efficac ⁊ penetra- bilior om̄i gladio ancipiti: ⁊ ptingēs usq̄ ad diuisionē anīe ac spūs: illico subiūgit. Cōpagū q̄z ac medullarū

et discretor cogitationū ⁊ intentionū cordis. Distinguit eīm dei fīmo cōpa- ges ⁊ medullas: q̄r discernit cogita- tiōes ⁊ intētōes cordis. **P**er compa- ges q̄ppe ossib⁹ ossa iūgunt. **E**t sepe dū qddaz recta cogitatiōe agim⁹ sed in laudis amore subito declinam⁹. ⁊ hoc p̄ laude facim⁹: q̄d p̄us facere p̄- titate ceperam⁹: q̄r cogitatiōes cogi- tatiōib⁹ adiūgunt q̄slī q̄da; in spū cō- pages fiūt. **G**z bñt ossa q̄ in cōpage lūcta sunt: etiā medullas. **N**ō p̄dica- tor sc̄tūs ap̄prius intuitū cū subiūgit. Discretor cogitationū ⁊ intentionū cordis. Cōpages eīm n̄se cogitatiōes sunt: medulle autē intētōes. **E**t iām aliud cogitari⁹ ⁊ aliud est q̄d p̄ cogi- tationē intēdīm⁹. Nam si q̄s p̄posito nūmōz fīmo pupilli vel vidue causam defendat: ⁊ fortasse ecclīam in- grediēs/suis p̄cib⁹ dī dicat: tu vides q̄r causam pupilli ⁊ vidue defendor: iste pculdubio q̄ cogitat sc̄it: sed quo intēdat ei⁹ cogitatio ignorat. **A**liud quippe cogitat atq̄ aliud intēdit: nō eīm defensionē pupilli vel vidue sed mercedē nūmōz q̄rit. **N**ā tolle tpale p̄mū ⁊ pupillū ⁊ vidua nō defendis. **H**ermo itaq̄ dei discretor ē cogita- tionū ⁊ intētōne cordis: q̄ nō alpīcte q̄d apud temerīp̄m cogitas: sed per medullā cōpagis. i. per intētōne cogi- tationis quid accipe requiras.

T Q̄s op̄oruit p̄ homine redimēdo hominē sine petō offerri. Moralium libro. xvij. Capitulum. iij.

Q Uamvis simplici nature diu- mitatis nō sit aliud esse ⁊ aliud sapere: nec aliud sapere ⁊ aliud fortē esse. quippe q̄r ip̄a fortitudo q̄ sapientia: et ip̄a sapientia que diuinitatis essentia est: dñs tñ diabolū q̄fū ad faciē spe-

Huper epi. ad Hebreos. CXXIII

etat non tute sed rōne supauit. **P**ē nāqz diabol⁹ in illa nos parētis pmi radice supplat⁹ sub captiuitate sua boiem q̄si iuste tenuit: q̄ libero cōdīc⁹ arbitrio ei iniusta suadenti 2sen⁹ sit. **A**d vitā nanqz cōdit⁹ in libertate p̄pue voluntatis: sp̄ote sua factus est debitor mortis. **D**elēda ergo erat tas- lis culpa: sed nū per sacrificiū deleri nō poterat. **N**ecrēdū erat sacrificiū sed q̄le sacrificiū poterat p̄ absolu- diis boib⁹ regiri. **H**eqz em iustuz fuit vi p̄ rōnali hoie brutoz anialium vi- cume cederent. **G**ū ait apls. Necessē est ergo exēplaria celestiū bis mūdas: ri: ip̄a autē celestia meliorib⁹ hostijs. Ergo si bruta anialia p̄p̄ ra- tionale aial. idest p̄ hoie digne vici⁹ me nō fverū: reqrend⁹ erat bō qui p̄ hoibus offri debuisset: vt p̄ rōnali sumptionis sue eū etiā perdidit quē qd q̄ bō sine pctō inueniri non pote- rat: z oblat⁹ p̄ nobis hostia q̄n nos a audacter eum in q̄ nil sibi cōpetebat pctō mundare potuisset: si ip̄a hostia appetēt: iure illū quem q̄si iuste tenes peccati stagio nō careret. **I**nqñata bat amisi. **P**rudētia itaqz nō tute quippe inqñatos mūdare nō posset. **D**euerit⁹ est: q̄ dū ad tētanduz deū sol. **E**rgo vt rōnalis esset hostia/bō fues uīz ab hoie possidēdo religāt vt inde rat offerend⁹. **U**lt ḡa pctis mūdaret eū q̄ sub ip̄o erat pderet. vñ cū illo q̄ boiem homo z sine pctō. **H**z q̄s esset super ip̄m est 2gredi p̄sumpſiſſer. bō sine pctō/ si ex pcti cōmixtione des. **D**eferuenti perseuerātia. **M**oras scenderet. **P**roinde venit p̄p̄ nos in lium libro. v. **C**apitulum. v.
vtero 2ginis fil⁹ dei: ibi p̄ nobis fas- etus est bō. **S**ūptā ē ab illo natura/ **Q**ui plene mortificationē suaz cimiores tāto se exhibēt in ope arden- pus suum: exhibuit p̄ pctōib⁹ vici⁹ tiores: labo: adō nō deficiūt: s̄ maḡ mā sine pctō: que z būanitate mori/ z ad vsum laboris crescūt: quia q̄ iam iusticia mūdare potuisset. **H**ūc ḡ eū premia p̄ iniquioz cōsiderant: eo in- post baptismā vidit antiqu⁹ hostis: opere delectabili⁹ exsudāt. **E**nde b̄si mor tētatiōib⁹ imperij: z p̄ diuersos **P**aulus quibusdaz eternā patriā q̄. adit⁹ ad c̄ interiora molit⁹ irrūpere rentibus dt. **N**ō deserentes collectio- est vice⁹: atqz ip̄a inerpuagnabil⁹ men nem nostrā sicut est cōsuetudinis q̄s us eius integratē p̄stratus. **H**z q̄a busdam/ sed cōsolantes; z tanto me-

Gregoriane exceptiones Super

gio quanto videritis appropinquantē
diē. Laborantē qui ppc solari est pa-
riter in labore persistere; qz subleua-
tio laboris est visio collaboratis; sicut
cū in itinere comes iungit via qdem
nō abstrahit sed tñ b̄ societate comis-
tis labor uteris levigat. **H**um itaqz
Paul⁹ solantes se in labore q̄rere/
adūx dices. **L**ato magis quanto vi-
deritis appropinquantē diē. **A**c si di-
ceret. **E**o labor crescat/ q̄ iam ipa p̄
mia laboris appropinquat.

De flagellis dei. In pastorali. capi-
tulo. xxvi.

Capitulū. vi.

Patres carnis nře babuum⁹ eru-
ditors z reucrebamur eos: nū
multomagis obſperabim⁹ p̄i spiri-
tuū z viuem⁹. **O**mnes q̄s dñs in hoc
flagellat tpe: eo se debet dei filios sen-
tire/ q̄ illos castigat flagella discipli-
ne. **N**isi eīm̄ correctis hereditatē da-
re disponeret eos erudire p̄ molesti-
as nō curaret. **H**inc nāqz dñs ad Jo-

Apoç. iii. annē per angelū dī. **E**go q̄s amo ar-

guo z castigo. **H**inc rursum scriptū

Deb. xij. est. **F**ili mi noli negligere disciplinaz

dñi: neqz fatigē cū ab eo argueris,

quē enīm̄ diligit dñs cor: ripit: flagel-

lat autē omnē filiū quē recipit. **H**inc

Ps. xxxiiij. **P**salmita ait. **M**ulte tribulatiōes

iustop. **H**inc beat⁹ quoqz Job in dor-

Job. x. labore exclamās ait. **S**i iust⁹ fuiro nō

lenabo caput/ saturar⁹ afflictioē z mi-

seria. **C**onsiderare etiā debem⁹ p̄ pers-

cipiēdīs hereditatib⁹ terremis q̄z du-

ra carnales filios discipline flagella

castigent. **Q**ue ergo nobis diuine cor-

reptionis pena gravis est: p̄ quam z

nūqz admittēda hereditas percipit:

z sc̄p̄ māsura supplicia vitāt⁹. **H**inc

etēm̄ **P**aul⁹ ait. **P**atres qdem car-

nis nostre babuum⁹ crudiores: z re-

uerebamur eos: num m̄stomag⁹ ob-
temperabim⁹ patri spirituū z viues-
mus. **E**t illi qdem in tēpore paucor-
um diep fm voluntatē suā crudie-
bant nos: hi aut̄ ad id qđ utile est in
recipiēdo sanctificationē cī⁹. **Q**uos
ergo dñs flagellat/ sollicite parentie
ktutē studeant scrūare: incessanē em̄
quāta redēptor nōster ab his q̄s cre-
auerat p̄tulit mala debet cōsiderare:
q̄ tot abiecta cōuitiorū probra susci-
nuit: q̄ de manu hostis antiq̄ capti-
viorū animas quotidie rapīcō/ insul-
tantū alapas accipit q̄ aqua nos la-
lutis diluēs/ a perfidoz spūtis faciē
nō absēdit: q̄ inter angeloz choros
nobis pennes honores tribuens eos
lapbos p̄tulit: q̄ a peccator̄ nos pū-
ctiōnib⁹ saluōs/ spinis caput suppos-
nere nō recusavit: q̄ eterna dulcedis-
ne nos incētiās in liri sua fellis ama-
ritudinē accepit: q̄ qui p̄ nobis pa-
trē q̄uis essz diuinitate eq̄lis adora-
uit/ subiurrisione adoratus tacuit: q̄
vitā mortuis p̄parās/ vīqz ad mortē
ip̄e vita puenit. **C**ur itaqz asper⁹ cro-
ditur vt homo toleret a deo flagella
pro malis/ si rāta d̄cus ab hominib⁹
pertulit mala p̄ bonis. **A**ut q̄ sane
intelligēt de peccatione sua ingrāt⁹
existat: si hinc ip̄e sine flagello non
erit: qui hic sine peccato virite

Amorālū libro. xij. De distantiā
passiōis xp̄i z Abel. **C**ap. xij.

Sanguinē os̄p̄tōis melius lo-

Deb. xij. quēcōm̄ q̄ Abel. De Abel san-

guine dixit dñs ad Lary. **T**or san-

Gen. iiij. q̄z fratris tui clamat ad me de-

terra. **I**p̄e quoqz qui sum̄ sanguis

redēptōis/ clamor est nostri redēm-

ptōis. **V**ñ etiā **P**aulus dī. **E**cō sanguis

guine aspersionis meli⁹ loquentē q̄

epi. ad Hebreos CXXIII

abel. **Sanguis** q̄ppe Iesu melius lo-
bis illud exāmē tāte districtib⁹. **Cō-**
qui⁹ q̄ Abel. q̄ sanguis Abel mor⁹
stat autē q̄ in hac vita cū p̄cūt̄t̄ si p̄-
tem fraticide fratrī peti⁹: sanguis cūssione correptio sequit⁹ disciplina
sunt dñi vitā persecutorib⁹ ip̄etravit. patris est/nō ira iudicis; amor corri-
Eñ factū est vt redēptor⁹ nostri san- gentis est/nō districtio punit̄tis. **Ex-**
guinē quē persecutores sciētes fu- ip̄o ergo p̄senti v̄bere/ iudicia eterna-
derant/postmodū credētes laberēt: p̄sanda sunt. **Hinc** etēm p̄pendere/
cumq; dei filiū esse p̄dicarent.

De tempestate diuini exāminis.
Moralis libro,xvi.

Lap⁹,viiij.

do vir valet eius ira que purgat.

Oho mouebo non solū terra/sed **T**ur domin⁹ Iesus extra portam
etia celum. **T**empestas in mari
cū oritur: p̄us leues vnde/ z postmos

dūz volumina maiora p̄citant̄: ad ex- **L**ur domin⁹ Iesus extra portam
tremū fluit se in alte erigūt: z nauis
gātes quoq; ipsa sua altitudine sub- **passus** est. **C**apitulum,ix.

vertute. **S**ic sic nimiz extrema illa
properat/ que eniueris mundū subs-

ruat tempestas animarū. **N**ūc enim
bellis z clāib⁹ quasi q̄ibusdaz vñ-

dis sua nobis exordia ostēdit. z q̄nto
ad finem, p̄ iniquiores efficiunt/ tan-

to grantiora irrūtere tribulationū vo-
lūmina videmus. **A**d extremū vero

cōmotis omnib⁹ elemētis/supernus
fuder veniens finē omniū apparet:

qua videlicz tunc tēpestas fluctum
in colum leuat: vnde z dicit⁹. **A**dhuc

modicū z ego mouebo non solū ter- **p**opuluz/extra portā passus est. **E**ro-

ram/sed etiā celum. **H**āc tempestas
camus ad eis extra eastra / impropes-

tem sancti viri vigilāter aspiciunt: z
eris habebet

mus hic manentē ciuitatē/ sed futurā
inquirim⁹. **I**dcirco enim extra

portā passus eum/ vt a cōuersatione
nos vite p̄sens q̄st̄ a ciuitate foras

duceret: z a terrena inhabitatiōe cor-

testatis vim ad iudiciū venientis: z
terrorē tanti exāminis cōsiderantes

expauescit. **Q**uomodo autē depre-
surasūt̄ dei iudicia eos qui se eleuāt:

si z illos ad tēpus aliquā deprimunt:

quib⁹ semp in būilitate formidante? **M**oralium

Unde summoge formidandū est no- **C**apitulum,x.

Gregoriane exceptiones

Heb. vi.

E Idem post deoerluit egipciū nō veritus animositatē regis: inuisibilē eī tanq̄ vidēs sustinuit. Peruersi q̄q̄ in actionib⁹ suis vere tūr homines q̄s corporaliter vident deūq̄ sibi p̄sentē nō estimāt esse quē nō vidēt. Quo cōtra in laude moysi dicit Dū egypti regez cōtēneret/ct

Ibidem.

dei mandatis obediret/q̄a inuisibilē tanq̄ vidēs sustinuit. Peruersū q̄p p̄ terre principē q̄si nō vidit/quem ab oculis sui cordis abiect. Regem h̄o inuisibilē tanq̄ videns sustinuit q̄niā ab eius tumoris intuitu:ment⁹ oculum non desicerit.

Diffinitio fidei. In homelia sup Cū sero esset factū. Et sup. Si quis vult post me venire. rē. Cap. x.

Heb. 5

Stāt fides sperandarū substantia rerum argumentū non apparentiū. Cū hoc Paulus apostolus dicit Profecto liquet quia fidēs illaz rerum argumentū est que apparere non possunt. Que etenim apparent:iam nō habēt fidē:is agnitionē. Nā quod obtutis humani visibiliter p̄stet/et potest videri/mētūs dicitur sciri q̄z credi.

De discreta pastorū predicatione et humilitate subditoz. Moraliū Lib. v. r. xiiij. Et in homelia. xj. super Ezechielem. Cap. xiiij.

Heb. xiiij.

Ostrandū est pastoribus q̄ptū loquant:ne si eis q̄ multa ferre non valent verbū vel exhortationis vel increpationis longius trahant: auditores suos ad fastidium perdu cant. Unde p̄dicator egregius loquitur dicens. Obsecro vos fratres ut sufferatis vobis solatū/etenim per paucis scripti vobis. Hoc tñ infirmis p̄cipue cognit ut pauca quidē

z q̄ capere p̄ualent audiant sed quē mente eīz in penitēcie dolore cōpūgant. Nam si eis uno in tempore exhortationis sermo fuerit multipliciter dictus:qa rerū nō valēt multa simul amittūr omnia. Si q̄i tñ sermo plūrior trāseat modū suū hoc auditorib⁹ nō est periculōsū. Notans dū est aut q̄ Paulus dum mire breos admoneret/d magnis que dixerat humiliter sensit/z dicta sua vba solatū vocavit. Auditōrib⁹ qđe suis humiliter multa dixerat/sed ipa exhortatione humili placore eos ad buc humiliū satagebat. Ephesij quoq̄ milēi valēdicens affictis ac gemētib⁹ humilitatē suā ad memoriā revocat dicens. Vigilate memo-
ria retinētes qm̄ p trienniū nocte et die nō cessauit cū lachrymis:monēs vñū quēq̄ vñm. Hinc ergo colligat si q̄n aliquid recte sentit/q̄ta humilitate debeat magistro loqui discipulus si ipē magister gētiūz in his q̄ cū auctoritate p̄dicat tā submissē discipulos rogat. Hinc vñusquisq; colligat eis a qbus bene viuendi exēpla p̄spit/boc qđ bene intelligit q̄ humile dicat/si Paulus illis humili se voce subdidit/q̄s ad vitaz ipē suscitavit.

Cum itaq; quedā facta meliorib⁹ dēteriorib⁹ displicent nequaq; hoc q̄s

mentē mouer est recendū:z cū bus militate magna p̄ferendūz. quatin⁹ intentio pie sentient⁹ eo vere seruet formā recitūdinis/quo per iter grādiū humilitatis. Et libere ergo dicēda sunt que sentiū:z valde humili ter promēda que dicimus:ne et que recte intēdū:z hec elate p̄ferēdo nō recete faciamus.

Expliūnt exceptiones de epistola

Super Actus Aposto. CXXV.

la Ad Hebreos,

Incipit exce
ptiones de Actibz Apostolorum.

De Fide et veritate resurrectionis
atqz ascensionis dominice.

Lopitulum primum.

Rimuz

quidem sermonē feci d omnibus o theophile q cepit

Jesus facet et do cere vsg in diem

qua p̄cipiēs aplis p spm sanctū q̄s elegit allup⁹ est q̄b⁹ et pbuit scipm viuu post passionē suā in multis ar gumētis p dies quadraginta appa ren̄t̄ et loquēs de regno dei.

In homilia super euangeliz Re cumbētibus vndecim discipulis. et Cum esset sero die illo.

Resurrectio dñi nři Jesu chris tis dubitatio discipulis: p mul ta argumēta mōstrata est/ q̄ nos dū straret̄ q̄a bono purus auxilio indi legētes agnoscimus: qd altud q̄s de e⁹ dubitatio solidatur. ¶ enim resurrectionē dñica⁹ tarde credides rūt/non tam illo⁹ infirmitas q̄s nřa (vt ita dicam) futura firmitas fuit. P⁹ enī nobis Thome infidelitas ad fidē q̄s fides discipulor⁹ credētū p̄fuit q̄a dū ille ad fidē palpando re b̄bi erat/ et inde redibat vbi remanebat: q̄a cū p humanitate ascenderce posuit solidat̄. Discipulus q̄ppe dñs in celū per diuinitatē suā et terrā pa post resurrectionē suā dubitare p̄mi riter cōtinebat et celum. Sicut autē sit nec tñ in dubitatione deseruit/ vt ioseph a fratribz vendit⁹ venditionē dū i magistro sua vulnera palparet redemptoris nři figurauit/ sic enoch carnis in nobis vulnera senaret in translari⁹ et ad celum aere⁹ helyas firmat⁹ et dū dubitando vulnē et subleuat⁹ ascensionē dñica⁹ designa taticcs tenigit/ a nostro pectore dū uit.

Act. i.

Re. i.